

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 19Ps/4/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121205845
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dana Macášková
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2022:2121205845.5

Uznesenie

Okresný súd Trnava, sudkyňou JUDr. Danou Macáškovou, vo veci spôsobilosti na právne úkony nesvojprávnej: O.Á. Č., D.. XX.X.XXXX, N. Š. XXXX/X, H., zastúpená opatrovníkom: M. O., D.. X.X.XXXX, N. N. XXXX/X, H., v konaní zastúpená procesným opatrovníkom: O. Z., D.. XX.X.XXXX, N. Z.Á. Y. XX/XXX, Š., za účasti Okresnej prokuratúry Trnava, o návrhu nesvojprávnej O. Č. o navrátenie spôsobilosti na právne úkony, takto

rozhodol:

I. Súd konanie zastavuje.

L.. O. Č., D.. XX.X.XXXX môže podať návrh na navrátenie spôsobilosti na právne úkony najskôr po uplynutí 6 (šiestich) mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

III. Štát nemá nárok na náhradu trov konania.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným súdu dňa 6.10.2021 sa O. Č., Z., D.. XX.X.XXXX (v tom čase opatrovníčka nesvojprávnej O. Č.G., O..) domáhala zrušenia obmedzenia spôsobilosti na právne úkony.

Návrh odôvodnila tým, že s dcérou O. Č. ml. žijú spolu s jej bratmi v jednej domácnosti. Nakoľko už má pokročilý vek a zdravotné problémy, nie je schopná naďalej vykonávať funkciu opatrovníčky dcére O. Č. O... O. je schopná vykonávať bežné úkony v spojitosti zabezpečenia domácnosti, a to upratovanie, varenie, nákupy, doprevádzanie k lekárovi, má za to, že dcéra je schopná sa o seba samostatne postarať.

2. Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, znaleckým dokazovaním znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria O.. L. G.; oboznámením sa s rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 24Nc 49/96-21 zo dňa 19.12.1996; Uznesením tunajšieho súdu č.k. P 53/97-31 zo dňa 6.5.1997; spisom tunajšieho súdu sp.zn. 11Ps/5/2021 a zistil nasledovný skutkový stav:

3. Rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 24Nc 49/1996-21 zo dňa 19.12.1996, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 29.1.1997 súd určil, že O. Č., O.. nie je spôsobilá na právne úkony v celom rozsahu pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná. Za opatrovníčku bola uznesením tunajšieho súdu č.k. P 53/97-31 zo dňa 6.5.1997 nesvojprávnej O. Č., ml. ustanovená jej matka O. Č. st., nar. XX.X.XXXX. V priebehu konania bolo výsluchom O. Č. O.. V. O.F. Č. st. zistené, že predmetný návrh na prinavráteneie spôsobilosti na právne úkony podpísala a podala O. Č., O...

V priebehu konania tunajší súd uznesením č.k. 11Ps/2/2021-59 zo dňa 21.10.2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave č.k. 11CoP/2/2022-86 zo dňa 31.5.2022 odvolal O. Č., st. z funkcie opatrovníka pre O. Č., ml., nar. XX.X.XXXX a za opatrovníka ustanovil M. O.. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 20.6.2022.

X. O. Č., ml. pred súdom uviedla, že sa s mamou o tom rozprávala, že to chce naspäť vybaviť, svojprávnosť, chce si sama vybavovať základné veci, aby s ňou nikto nemusel chodiť po doktoroch, aby nikoho nemusela prosiť, že pod so mnou to vybaviť, hento vybaviť. Pomáha jej jeden priateľ s vecami, ktoré potrebuje. Chce si aj sama chodiť pre dôchodok na poštu, aby nemusela mama chodiť na poštu, chce si to sama vybavovať. Peniaze z dôchodku si necháva mama doma. S peniazmi by zaobchádzala šetrne, dala by 1,50 1,20 napr. za mlieko, chleba, nejaké potraviny. Dôchodok má vo výške 350,60 eura. S mamou nebýva, momentálne býva s priateľom asi tri - štyri mesiace, v byte.

Na otázku súdu, kde? Uviedla: „Nehnevajte sa na mňa, ale ja vám to nemôžem povedať, priateľ mi to výslovne zakázal. On nechce byť menovaný. On si chráni svoje súkromie, prísne mi to zakázal. Keby som to povedala, mala by som z toho zle, by mi dohovárал. Býva sa mi s ním dobre, ja mu pomáham, on mi pomáha, ja mu pomáham variť, prať, umývať. Moja mama ho videla, ale tvrdí, že ho nepozná. Nevie prečo, ale tak to povedala, že ho nepozná, ale ona ho videla. Oni (moji súrodenci a mama) s tým nerátali, že si niekoho nájdem. Oni si myslím, že im vadí, že som viacej tam ako doma, ale ja im aj telefonujem.“ Na otázku súdu, kto podal tento návrh? Uviedla: „Možnože áno, možno som ho podala. Možnože som to aj podpísala, možnože áno.“

X. O. Č., st. pred súdom uviedla, že nepodala taký návrh, aby sa jej to vrátilo, ani nechce, aby sa jej to vrátilo, zmenila sa k horšiemu, pýta peniaze. Už polroka nebyva doma, odišla, občas príde, všetko tají. Vie, že má priateľa, nevie kam odišla.

6. Procesná opatrovníčka O. Z. pred súdom uviedla, že jej otec je nevlastným bratom O. Č., ml., majú spoločnú matku O. Č. st. ale majú rozdielnych biologických otcov. Má vedomosť, že O. Č., st. sa zhoršil zdravotný stav, preto otec ako syn prevzal opateru nad ňou a nad deťmi, keďže aj ostatní súrodenci O. Č., ml. sú nesvojprávni.

Nesúhlasí s prinavrátením spôsobilosti, nemyslí si, že je to správna cesta, odišla z domu, nikomu nepovedala kam, tají totožnosť človeka, s ktorým žije. Teraz pred pojednávaním keď s ňou telefonovala započula hlas toho muža, ktorý ju mal doviezť a ten sa škaredo vyjadroval. Na jej osobu (O. Z.) povedal že je „piča jebnutá“, že na čo ju ale aj O. sem volajú, ďalej sa vyjadril že „načo sa sem jebem“ a nadával aj O., že teraz všetko povie, pravdu, že ako to je. Z toho hlasu počula, že ide o staršieho muža a má strach o seba ale aj o ňu - O.. Pýtala sa O. ako prišla, povedala, že taxíkom. Babka ani súrodenci nevedia, kde býva, domov nechodí, keď prišla domov babka jej dôchodok dala. Naposledy bola doma minulý týždeň, ale vtedy jej peniaze babka nedala. Nie je pravdou, že babka by sa o nich nestarala, chodili aj do diagnostického centra, kde sa učili rôzne veci takéto osoby, ktoré boli pozbavené svojprávnosti, bola to ako keby škola pre nich. Myslí si, že O. nie je schopná zabezpečovať si 100%-tne všetky svoje záležitosti. Myslí si, že je schopná si ísť vybaviť nákup, doktora, ale nerozumie následkom svojho konania. Je schopná zaplatiť si ísť šek, ale keby si išla vybavovať niečo do banky, nie je schopná posúdiť následky.

7. Súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria. Zo znaleckého posudku č. 31/2022 O.. L. G. zo dňa 25.7.2022 súd zistil, že O. Č. trpí diagnózou stredne ťažká mentálna retardácia. Ide o vrodený, alebo do 2 rokov po narodení získaný deficit intelektových schopností. Mentálna retardácia všeobecne (či ľahký, stredne ťažký, ťažký alebo hlboký stupeň) je trvalá duševná porucha a nie je možné predpokladať zlepšenie zdravotného stavu do budúcnosti. Ide o získaný deficit intelektových schopností. Vzdelávaním (osobitná škola) si probantka osvojila iba základy čítania, písania, počítania, avšak nie je schopná odrátavať cez desiatku, vie počítat do 50. Slovná zásoba je chudobná, prítomná primitívna vetná skladba, agramatizmy. Probantka nie je schopná samostatného života, vyžaduje asistenciu druhej osoby pri nakupovaní, varení....Je schopná samostatne dodržiavať hygienické návyky. Probantku dané ochorenie robí neschopnú zodpovedne vykonávať právne úkony a vybavovať si vlastné záležitosti (uzatváranie akýchkoľvek zmlúv; zaťažovanie hnutel'ného a nehnuteľného majetku; nakladanie s hnutel'ným a nehnuteľným majetkom, účtami, vkladmi a finančnou hotovosťou nad 20,- eur mesačne; rozhodovať o potrebe umiestnenia v zariadení poskytujúcom zdravotnú či sociálnu starostlivosť; rozhodovať o svojej liečbe; preberať a prijímať dávky z invalidného dôchodku; prijímať a preberať poštové zásielky do vlastných rúk; vybavovať si samostatne vlastné záležitosti na úradoch). Probantka je zvýšene sugestibilná (ovplyvniteľná) pre nízky intelekt.

Súdny znalec pred súdom uviedol, že sa pridržiava záverov svojho znaleckého posudku. Po vyžiadaní si zdravotnej dokumentácie O. Č. potvrdil pri znaleckom vyšetrení diagnózu mentálna retardácia stredne ťažkého stupňa, pre ktorú bola probantka v minulosti invalidizovaná, i toho času je invalidizovaná. Pre danú duševnú poruchu bola v minulosti pozbavená svojprávnosti, pre danú duševnú poruchu bola tiež umiestnená v stacionári, kde sa naučila základy čítania, písania, rozpoznávania peňazí, tieto údaje overil

aj heteroanamnézou od pani O.. P., ktorá učila menovanú v danom stacionári, taktiež aj táto pani sa vyjadrila, že by nebolo vhodné prinavrátiť spôsobilosť k právnym úkonom vyšetrovanej nakoľko aj ona vidí, že vzhľadom k svojej duševnej poruche je veľmi ľahko ovplyvniteľná, chýba jej logické myslenie, vyžaduje asistenciu druhej osoby, pri varení, príprave jedla, je schopná sama dodržiavať iba hygienu a ľahké pomocné práce pod dohľadom druhej osoby. Celková funkčnosť vyšetrovanej v zmysle diagnózy stredne ťažkej mentálnej retardácie je výrazne obmedzená, nie je schopná samostatného fungovania. Trvá na tom, aby vyšetrovanej bolo ponechané obmedzenie spôsobilosti na právne úkony aj vzhľadom k ochrane jej samej, nakoľko pre znalca bolo veľmi podozrivé až neobvyklé, že menovaná žije na neznámom mieste, s neznámou osobou, ako sama udala plánuje mať dieťa, čo vyznieva veľmi iluzórne, nakoľko sama potrebuje pomoc inej osoby, predpokladá, že osobou s ktorou žije je priamo riadená, pretože i pri dohodnutí si termínu vyšetrenia sa počas ich telefonického kontaktu so všetkým pýtala a radila s jemu neznámou osobou mužského pohlavia, ktorý jej diktoval kedy má ísť na vyšetrenie, či na neho má ísť, o ktorej hodine, čiže na všetky otázky si nechala odpovede poradiť od neznámeho človeka. Pri vyšetrení priznala, že na niektoré otázky ako napr. orientácia miestom, časom, bola pripravená touto neznámou osobou, s ktorou žije.

8. Po vykonaní znaleckého dokazovania sa účastníci konania vyjadrili nasledovne:

Opatrovník M. O. uviedol, že nesúhlasí s prinavrátením spôsobilosti na právne úkony. Napriek tomu, že je opatrovník, O. Č. s ním nespolupracuje, nechce mu povedať kde býva a s kým, ani sa mu to nepodarilo zistiť.

Procesná opatrovníčka O. Z. uviedla, že je tiež za to, aby jej nebola prinavrátená spôsobilosť na právne úkony. Znalecký posudok jej bol doručený stotožňuje sa s ním, aj s tým, čo uviedol znalec, tiež bola svedkom, ako jej dotyčný pán volal, žiadal od nej peniaze aj od rodiny.

Zástupca okresnej prokuratúry uviedol, že v danej veci bolo zistené, že O. Č., ml. trpí duševnou poruchou trvalého charakteru, bez prognózy zlepšenia sa, a z toho vyplýva, že návrh na prinavrátenie spôsobilosti na právne úkony nebol podaný dôvodne a preto navrhuje, aby mu súd nevyhovel.

9. Podľa § 231 Zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „Civilný mimosporový poriadok“) v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o: a) obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony b) zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony c) navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

Podľa § 236 Civilného mimosporového poriadku, účastníkmi konania o spôsobilosti na právne úkony sú navrhovateľ a ten, o koho spôsobilosti na právne úkony sa koná.

Podľa § 240 ods. 3 Civilného mimosporového poriadku, rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručoval všetky písomnosti v konaní.

Podľa § 247 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, ak nie sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti, zmenu obmedzenia spôsobilosti alebo navrátenie spôsobilosti, súd konanie zastaví.

Podľa § 247 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, ak sa konanie o zmenu obmedzenia spôsobilosti alebo o navrátenie spôsobilosti začalo na návrh osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže súd rozhodnúť, že ďalší takýto návrh môže podať najskôr po uplynutí 6 mesiacov ak zlepšenie alebo zmenu zdravotného stavu nemožno očakávať.

Podľa § 10 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná nie je schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

Podľa § 10 ods. 3 Občianskeho zákonníka súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

10. Citované ustanovenia Občianskeho zákonníka v § 10 ustanovujú predpoklady pre zásah do spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony. Tieto predpoklady musia byť v zásade splnené v čase vyhlásenia rozhodnutia. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázať, že navrhovateľka dlhodobo trpí duševnou poruchou trvalého charakteru a to stredne ťažkou mentálnou retardáciou. Pre túto duševnú

poruchu bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu. Od tohto rozhodnutia nenastala zmena jej zdravotného stavu, ktorá by odôvodňovala zmenu tohto rozhodnutia.

Navrhovateľka žiadala prinavrátiť spôsobilosť na právne úkony s tým, že je schopná vykonávať bežné úkony v spojitosti zabezpečenia domácnosti, a to upratovanie, varenie, nákupy, doprevádzanie k lekárovi, má za to, že sa vie o seba samostatne postarať.

Dokazovaním mal súd preukázať, že navrhovateľka nie je schopná samostatného života, dané ochorenie ju robí neschopnú zodpovedne vykonávať právne úkony a vybavovať si vlastné záležitosti. Je zvýšene sugestibilná (ovplyvniteľná) pre nízky intelekt.

Znaleckým dokazovaním bolo konštatované, že mentálna retardácia, prítomná u navrhovateľky, je trvalá duševná porucha a nie je možné predpokladať zlepšenie zdravotného stavu do budúcnosti.

11. Vzhľadom na uvedené súd v súlade s citovaným ustanovením § 247 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku konanie zastavil, keď neboli splnené podmienky na navrátenie spôsobilosti na právne úkony.

12. S poukazom na záver znaleckého dokazovania, z ktorého vyplýva, že navrhovateľka - O. Č.Á. trpí duševnou poruchou trvalého charakteru a nemožno očakávať zlepšenie jej zdravotného stavu, súd rozhodol tak, že navrhovateľka môže podať návrh na navrátenie spôsobilosti na právne úkony najskôr po uplynutí 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Týmto rozhodnutím súd sleduje to, aby bez zmeny skutkových okolností navrhovateľka nepodávala návrh na začatie konania o zmenu alebo prinavrátenie spôsobilosti na právne úkony opakovane.

13. Podľa § 251 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, trovy dôkazov platí štát.

Podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak

14. O trovách konania rozhodol súd v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania, a to ani štátu, nakoľko takúto náhradu v tomto konaní nemožno spravodlivo požadovať. Štátu vznikli v konaní trovy výplatou znalečného.

Poučenie:

Proti uzneseniu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia uznesenia na súde, proti ktorého uzneseniu smeruje.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).